

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบชาติพันธุ์วรรณา ด้วยเดลฟายเทคนิค (Ethnographic Delphi Future Research - EDFR) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า

1. สัมภาษณ์เอกสาร และงานวิจัย เกี่ยวกับ ประวัติ สภาพการบริหารและยุทธศาสตร์ สถาบันการพลศึกษาในปัจจุบัน แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการ รูปแบบการบริหารราชการ ธรรมเนียมปฏิบัติ และการบริหารจัดการอุดมศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับกลไก การขับเคลื่อนองค์กร แนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2548 แนวทางการพัฒนาอุดมศึกษา ตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แนวการพัฒนาตามแผนพัฒนาการ กิจาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555 - 2559) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แนวทางการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษา เขียนออกมาเป็นแบบสัมภาษณ์ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องของ ข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

2. สัมภาษณ์ (EDFR รอบที่ 1) ผู้วิจัยได้ส่งหัวข้อการสัมภาษณ์ไปยังผู้เชี่ยวชาญ ก่อนที่จะเดินทางไปสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นการสัมภาษณ์แบบเปิด และไม่ชี้นำ (Non - Directive Open Ended) ทั้งอนาคตภาพด้านที่ดี (Optimistic - Realistic) อนาคตภาพด้านที่ไม่ดี (Pessimistic - Realistic) และอนาคตที่คาดว่าจะมี โอกาสที่จะเกิดขึ้นจริง หรือที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน ด้วยตนเอง พร้อมทั้งบันทึกภาพ และบันทึกเสียง โดยเลือกกลุ่ม

ผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา สถาบันการพลศึกษา และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญการศึกษาในระดับสูง ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับ นโยบาย หรือ บริหารสถาบันการพลศึกษา คือ

2.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาสถาบันการพลศึกษา จำนวน 15 คน เป็นผู้มีประสบการณ์ ในการบริหารสถานศึกษาสถาบันการพลศึกษา ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หรือมี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา หรืออุดมศึกษา หรือเป็นผู้มีบทบาท และหน้าที่ในการกำหนด นโยบายด้านการศึกษาของสถาบันการพลศึกษา เป็นอธิการบดี รองอธิการบดี หรือรองอธิการบดี ประจำวิทยาเขต

2.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในระดับสูง จำนวน 5 คน โดยมี คุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ เป็นผู้นำ มีอำนาจ มีความสามารถ และคุณวุฒิในการ บริหารการศึกษาในระดับชาติ และเป็นผู้เกี่ยวข้อง หรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารสถาบัน การพลศึกษา

วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างเป็น แบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 1 โดยใช้วิธีการที่เรียกว่า เทคนิค การสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) ซึ่งจะมีการสัมภาษณ์ในแต่ละหัวข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญได้แก้ไขสรุป จนเป็นที่น่าพอใจ ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยบันทึกเทปคำให้สัมภาษณ์ ทั้งหมด แล้วนำมาเขียนเป็นรายงานการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ คำให้สัมภาษณ์ โดยการนำข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาจำแนก และจัดกลุ่ม เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถาม รวบรวมเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันไว้ ร่างรูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ใน ทศวรรษหน้าโดยมีข้อคำถามองค์ประกอบ 5 ด้าน จำนวน 121 ข้อ เป็นแบบสอบถาม มาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคอร์ท์ (Best & Kaln, 1993, pp. 246 - 250) โดยกำหนดเกณฑ์การให้ คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้มากที่สุด
- 4 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้มาก
- 3 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้ปานกลาง
- 2 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้น้อย
- 1 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้น้อยที่สุด

และประกอบด้วยอนาคตภาพที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์

3. นำแบบสอบถามเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 1 ไปสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม จากการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน

4. สร้างแบบสอบถามเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 2 โดยนำข้อความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากแบบสอบถามเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยนำข้อความคิดเห็นที่มีค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) 1.50 ลงมา ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550, หน้า 233 - 234)

4.1 ค่ามัธยฐาน (Median)

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเป็นไปได้มากที่สุด

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเป็นไปได้มาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเป็นไปได้ปานกลาง

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเป็นไปได้น้อย

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.49 ลงมา หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

เกณฑ์ความเป็นไปได้ หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น พิจารณาในระดับมาก และมากที่สุด คือ ค่าคะแนนมัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 - 5.00

4.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จะเป็นการคำนวณหาความแตกต่าง ระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของแนวโน้มใด ที่มีค่าน้อยกว่า หรือเท่ากับ 1.50 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (Consensus) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มใด มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่สอดคล้องกัน และการคัดเลือกข้อความที่จะมาเป็นกรอบความคิดในการอภิปรายผลได้นั้น จะต้องเป็นข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเท่านั้น ส่วนข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็น ไม่สอดคล้องกัน ก็จะถูกตัดทิ้งไป (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2530, หน้า 14)

5. นำแบบสอบถามเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 2 ไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม ซึ่งในแบบสอบถามเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 2 นี้ได้รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม

ของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 มาวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทราบคำตอบของกลุ่ม ผนวก ด้วยคำตอบเดิมของตนเอง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาทบทวนคำตอบของตนเองอีกครั้งว่า ควรเปลี่ยนคำตอบตามความคิดเห็นของกลุ่ม หรือไม่ ถ้าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่ม และยืนยันคำตอบเดิม ก็ให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนอธิบายเหตุผลประกอบ

6. นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 2 มาวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วเลือก ข้อความ ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ตามเกณฑ์ที่กำหนด สรุปเป็นรูปแบบการบริหาร สถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 1 และ 2 ใช้การ วิเคราะห์โดยใช้มัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ตามเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ดังนี้

1.1 ค่ามัธยฐาน (Median)

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความ เป็นไปได้มากที่สุด

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความ เป็นไปได้มาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความ เป็นไปได้ปานกลาง

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความ เป็นไปได้น้อย

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.49 ลงมา หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความ เป็นไปได้น้อยที่สุด

เกณฑ์ความเป็นไปได้ หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น พิจารณาในระดับมาก และมากที่สุด คือ ค่าคะแนนมัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 - 5.00

สูตรการคำนวณ

$$\text{Median} = L_0 + (N/2 - cf) i / f$$

เมื่อ Median (Mdn) คือ ค่ามัธยฐาน

L_0 คือ ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีค่ามัธยฐานตกอยู่

cf คือ ความถี่สะสมจากคะแนนต่ำสุด ถึงคะแนนที่เป็นขีดจำกัดบนของคะแนน

ในชั้นก่อนชั้นที่มีค่ามัธยฐาน

f คือ ความถี่ของชั้นคะแนนที่ค่ามัธยฐานตกอยู่

i คือ อัตรากว้างชั้นคะแนน

N คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

สำหรับค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จะเป็นการคำนวณหาความแตกต่าง ระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ถ้าค่าที่คำนวณได้ข้อความใด ที่มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น สอดคล้องกัน (Consensus) แต่ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของข้อความใด มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่สอดคล้องกัน และการคัดเลือกข้อความที่จะมาเป็นกรอบความคิดในการอภิปรายผลได้นั้น จะต้องเป็นข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันเท่านั้น ส่วนข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ก็จะถูกตัดทิ้งไป (จุฬพล พูลภัทรชีวิน, 2530, หน้า 14) ใช้สูตรในการคำนวณหาพิสัยระหว่างควอไทล์ ดังนี้

$$IR = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ IR คือ พิสัยระหว่างควอไทล์

Q_3 คือ ควอไทล์ที่ 3

Q_1 คือ ควอไทล์ที่ 1

ในการคำนวณหาควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$Q_1 = L_0 + i \{ (N/4) - cf \} / f$$

$$Q_3 = L_0 + i \{ (N/4) - cf \} / f$$

เมื่อ L_0 คือ ขีดจำกัดล่างจริง ของชั้นที่มีควอไทล์ที่ต้องการทราบค่าอยู่

i คือ ค่าอัตรากว้างชั้น

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

cf คือ ความถี่สะสม ของชั้นที่อยู่ข้างควอไทล์ แต่เป็นชั้นที่มีคะแนนน้อยกว่า
 f คือ ความถี่ของคะแนนในชั้นควอไทล์

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ที่คำนวณได้ของแนวโน้มใด ที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน (Consensus) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มใด มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่สอดคล้องกัน

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า

การตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. สร้างแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) ปรึกษาขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
2. นำแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) ไปใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) ซึ่งผู้วิจัยจัดขึ้น และเป็นผู้ดำเนินการสนทนาในวันศุกร์ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2555 เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหาร และอาจารย์ สถาบันการพลศึกษา จำนวน 20 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และมีเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญคือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาสถาบันการพลศึกษา ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา หรืออุดมศึกษา หรือเป็นผู้มีบทบาท และหน้าที่ในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของสถาบันการพลศึกษา หรือเป็นรองอธิการบดี ประจำวิทยาเขต รองคณบดี หรือเป็นอาจารย์ ที่มีประสบการณ์การสอนในสถาบันการพลศึกษาไม่น้อยกว่า 15 ปี

3. ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions)

3.1 ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดความเป็นมาของการวิจัย และศึกษารูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนาได้มีความรู้ความเข้าใจ ก่อนดำเนินการสนทนากลุ่ม

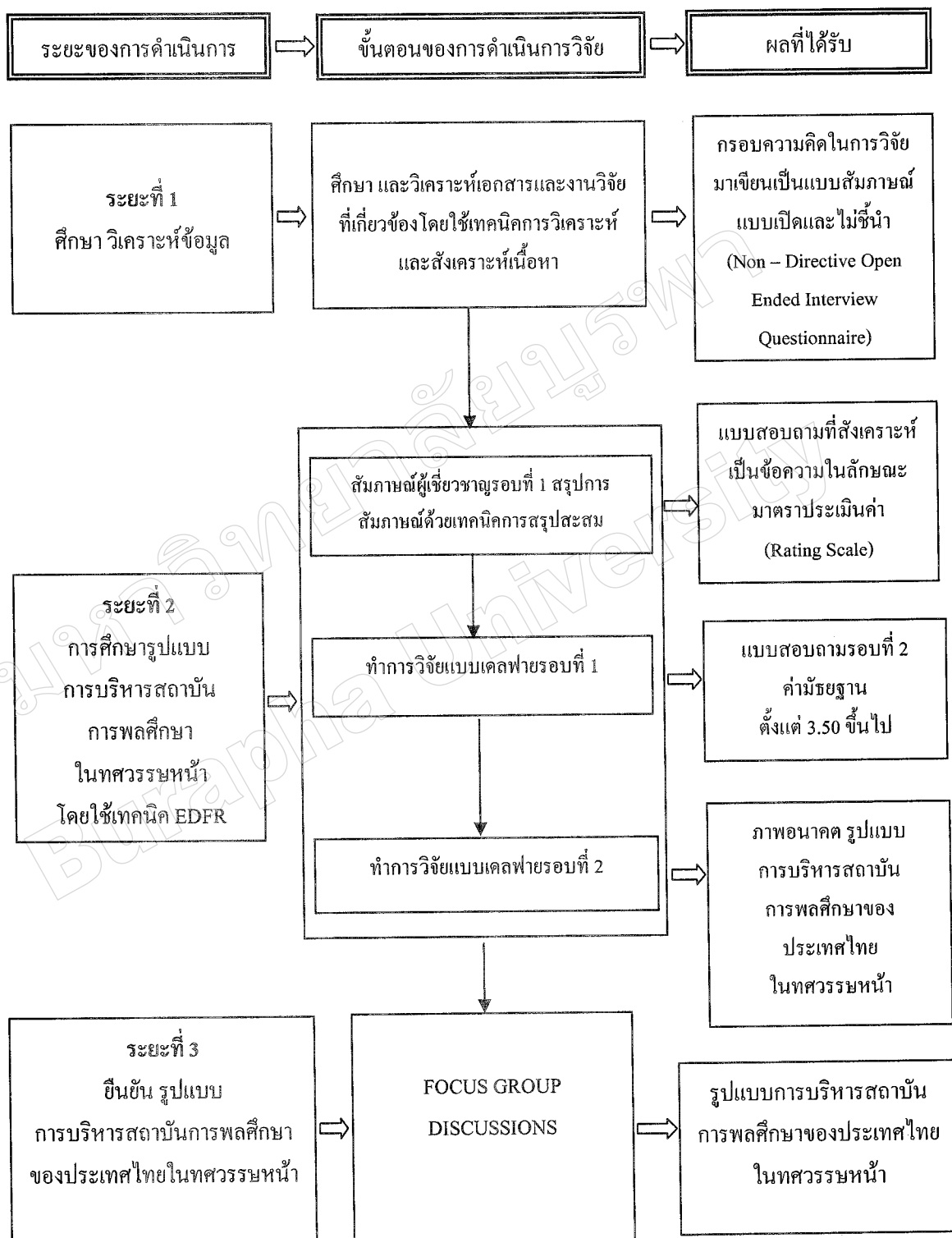
3.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่มในครั้งนี้ ให้ผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคนได้ทราบ และให้การดำเนินการในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.3 นำเสนอรายละเอียดการศึกษารูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า

3.4 นำเข้าสู่การสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่ารูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 121 ข้อ นั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้ หรือไม่ ด้วยการให้ผู้ร่วมสนทนาเป็นผู้แสดงความคิดเห็น โดยที่ผู้วิจัยจะทำการสรุปประเด็นความคิดเห็น ที่ได้ในแต่ละประเด็น เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนาอีกครั้ง ทั้งนี้ผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกความคิดเห็น จากผู้เข้าร่วมสนทนา เพื่อนำไปเป็นข้อมูล ในการการปรับปรุงแก้ไขในเบื้องต้น

4. สรุปความคิดเห็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) เป็นรูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย ในทศวรรษหน้า

ซึ่งกระบวนการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัยรูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทย